BYLAE 1

NASIONALE VLAG

(1) Die nasionale vlag is reghoekig, en is een en ŉ half maal langer as die wydte daarvan.

(2) Dit is swart, goud, groen, wit, rissierooi en blou.

(3) Dit het ŉ groen Y-vormige baan wat een vyfde van die wydte van die vlag is. Die middellyne van die baan strek vanaf die boonste en onderste hoeke naas die vlagpaal, sluit in die middel van die vlag by mekaar aan, en strek daarvandaan horisontaal na die middel van die wapperrand.

(4) Die groen baan is bo en onder wit gesoom en na die vlagpaal goud gesoom. Elke soom is een vyftiende van die wydte van die vlag.

(5) Die driehoek naas die vlagpaal is swart.

(6) Die boonste horisontale baan is rissierooi en die onderste horisontale baan is blou. Hierdie bane is elk een derde van die wydte van die vlag.

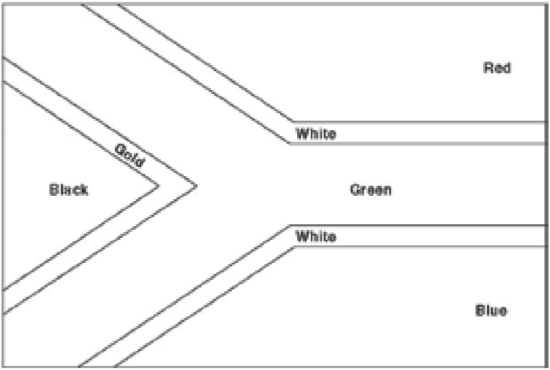

Black = Swart Gold = Goud White = Wit Green = Groen Red = Rooi Blue= Blou

BYLAE 1A

GEOGRAFIESE GEBIEDE VAN PROVINSIES

[Bylae 1A ingevoeg by a. 4 van die Twaalfde Wysigingswet op die Grondwet van 2005 en gewysig by a. 1 van die Dertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2007 en by a. 1 van die Sestiende Wysigingswet op die Grondwet van 2009.]

Die provinsie Oos-Kaap

[Afbakening van die provinsie Oos-Kaap vervang by die Dertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2007.]

Kaart No. 3 van Bylae 1 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 6 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 7 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 8 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 9 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 10 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 11 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Vrystaat

Kaart No. 12 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 13 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 14 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 15 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 16 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Gauteng

[Afbakening van die provinsie Gauteng gewysig by die Sestiende Wysigingswet op die Grondwet van 2009.]

Kaart No. 4 in Kennisgewing 1490 van 2008

[Verwysing na Kaart No. 4 vervang by a. 1(a) van die Sestiende Wysigingswet op die Grondwet van 2009.]

Kaart No. 17 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 18 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 19 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Kaart No. 20 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 21 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie KwaZulu-Natal

[Afbakening van die provinsie KwaZulu-Natal vervang by die Dertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2007.]

Kaart No. 22 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 23 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 24 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 25 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 26 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 27 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 28 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 29 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 30 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 31 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 32 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Limpopo

Kaart No. 33 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 34 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 35 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 36 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 37 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Mpumalanga

Kaart No. 38 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 39 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 40 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Noord-Kaap

Kaart No. 41 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 42 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 43 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 44 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 45 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Noordwes

[Afbakening van die provinsie Noordwes gewysig by die Sestiende Wysigingswet op die Grondwet van 2009.]

Kaart No. 5 in Kennisgewing 1490 van 2008

[Verwysing na Kaart No. 5 vervang by a. 1(b) van die Sestiende Wysigingswet op die Grondwet van 2009.]

Kaart No. 46 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 47 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 48 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

Die provinsie Wes-Kaap

Kaart No. 49 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 50 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 51 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 52 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 53 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005
Kaart No. 54 van Bylae 2 van Kennisgewing 1998 van 2005

BYLAE 2

AMPSEDE EN PLEGTIGE VERKLARINGS

[Bylae 2 gewysig by a. 2 van die "Constitution First Amendment Act of 1997" en vervang by a. 18 van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001.]

Ampseed of plegtige verklaring van President en Waarnemende President

1. Die President of Waarnemende President moet voor die Hoofregter of ŉ ander regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

   In die teenwoordigheid van almal hier vergader en in die volle besef van die hoë roeping wat ek as President/Waarnemende President van die Republiek van Suid-Afrika aanvaar, sweer ek, A.B./verklaar ek, A.B., plegtig trou aan die Republiek van Suid-Afrika, en dat ek die Grondwet en die ander reg van die Republiek sal gehoorsaam, eerbiedig, onderhou en handhaaf; en belowe ek plegtig en opreg dat ek te alle tye–

   - sal bevorder wat tot die voordeel van die Republiek is en sal afweer wat die Republiek kan skaad;
   - die regte van alle Suid-Afrikaners sal beskerm en bevorder;
   - my pligte met al my kragte en talente na my beste kennis en vermoë en getrou aan die stem van my gewete sal verrig;
   - aan almal reg sal laat geskied; en
   - my aan die welsyn van die Republiek en al sy mense sal wy.

   (In die geval van ŉ eed: So help my God.)

Ampseed of plegtige verklaring van Adjunkpresident

2. Die Adjunkpresident moet voor die Hoofregter of ŉ ander regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

   In die teenwoordigheid van almal hier vergader en in die volle besef van die hoë roeping wat ek as Adjunkpresident van die Republiek van Suid-Afrika aanvaar, sweer ek, A.B./verklaar ek, A.B., plegtig trou aan die Republiek van Suid-Afrika, en dat ek die Grondwet en die ander reg van die Republiek sal gehoorsaam, eerbiedig, onderhou en handhaaf; en belowe ek plegtig en opreg dat ek te alle tye–

- sal bevorder wat tot die voordeel van die Republiek is en sal afweer wat die Republiek kan skaad;
- ŉ opregte en getroue raadgewer sal wees;
- my pligte met al my kragte en talente na my beste kennis en vermoë en getrou aan die stem van my gewete sal verrig;
- aan almal reg sal laat geskied; en
- my aan die welsyn van die Republiek en al sy mense sal wy.

(In die geval van 'n eed: So help my God.)

Ampseed of plegtige verklaring van Ministers en Adjunkministers

3. Elke Minister en Adjunkminister moet voor die Hoofregter of ŉ ander regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

Ek, A.B., sweer/verklaar plegtig trou aan die Republiek van Suid-Afrika en dat ek die Grondwet en die ander reg van die Republiek sal gehoorsaam, eerbiedig en onderhou; en ek belowe om my amp as Minister/Adjunkminister met eer en waardigheid te beklee; ŉ opregte en getroue raadgewer te wees; geen sake wat aan my vir geheimhouding toevertrou word, regstreeks of onregstreeks te openbaar nie; en die funksies van my amp met nougesetheid en na my beste vermoë uit te voer.

(In die geval van 'n eed: So help my God.)

Ampseed of plegtige verklaring van lede van die Nasionale Vergadering, vaste afgevaardigdes na die Nasionale Raad van Provinsies en lede van die provinsiale wetgewers

4. (1) Lede van die Nasionale Vergadering, vaste afgevaardigdes na die Nasionale Raad van Provinsies en lede van provinsiale wetgewers moet voor die Hoofregter of ŉ regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

Ek, A.B., sweer/verklaar plegtig trou aan die Republiek van Suid-Afrika en dat ek die Grondwet en die ander reg van die Republiek sal gehoorsaam, eerbiedig en onderhou; en ek belowe plegtig om my funksies as lid van die Nasionale Vergadering/vaste afgevaardigde na die Nasionale Raad van Provinsies/lid van die wetgewer van die provinsie C.D. na my beste vermoë uit te voer.

(In die geval van 'n eed: So help my God.)

(2) Persone wat ŉ vakature in die Nasionale Vergadering, ŉ vaste afvaardiging na die Nasionale Raad van Provinsies of ŉ provinsiale wetgewer vul, kan ingevolge subitem (1) voor die voorsittende beampte van die Vergadering, Raad of wetgewer, na gelang van die geval, ŉ eed of plegtige verklaring aflê.

Ampseed of plegtige verklaring van Premiers, Waarnemende Premiers en lede van provinsiale Uitvoerende Rade

5. Die Premier of Waarnemende Premier van ŉ provinsie, en elke lid van die Uitvoerende Raad van ŉ provinsie, moet voor die Hoofregter of ŉ regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

Ek, A.B., sweer/verklaar plegtig trou aan die Republiek van Suid-Afrika en dat ek die Grondwet en die ander reg van die Republiek sal gehoorsaam, eerbiedig en onderhou; en ek belowe om my amp as Premier/ Waarnemende Premier/lid van die Uitvoerende Raad van die provinsie C.D. met eer en waardigheid te beklee; ŉ opregte en getroue raadgewer te wees; geen sake wat aan my vir geheimhouding toevertrou word, regstreeks of onregstreeks te openbaar nie; en die funksies van my amp met nougesetheid en na my beste vermoë uit te voer.

(In die geval van 'n eed: So help my God.)

Ampseed of plegtige verklaring van Regterlike Beamptes

6. (1) ElElke regter of waarnemende regter moet voor die Hoofregter of ŉ ander regter deur die Hoofregter aangewys, ŉ eed aflê/plegtig verklaar, soos volg:

Ek, A.B., sweer/verklaar plegtig trou, as ŉ Regter van die Konstitusionele Hof/ Hoogste Hof van Appèl/Hoë Hof/E.F.-hof, aan die Republiek van Suid-Afrika, en dat ek die Grondwet en die menseregte wat daarin verskans is, sal handhaaf en beskerm; en aan alle persone op gelyke voet reg sal laat geskied sonder vrees, begunstiging of vooroordeel, ooreenkomstig die Grondwet en die reg.

(In die geval van 'n eed: So help my God.)

(2) Iemand wat in die amp van Hoofregter aangestel is en wat ten tyde van daardie aanstelling nie reeds ŉ regter is nie, moet voor die Adjunkhoofregter of, in die plek van daardie regter, voor die volgende mees senior beskikbare regter van die Konstitusionele Hof, ŉ eed of plegtige verklaring aflê.

(3) Regterlike beamptes en waarnemende regterlike beamptes, buiten regters, moet ingevolge nasionale wetgewing 'n eed/plegtige verklaring aflê.

BYLAE 3

VERKIESINGSPROSEDURES

[Bylae 3 gewysig by a. 2 van die "Constitution Fourth Amendment Act of 1999", by a. 19 van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001, by artikel 3 van die Negende Wysigingswet op die Grondwet van 2002 en by a. 5 van die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008.]

Deel A
Verkiesingsprosedures vir Grondwetlike Ampsdraers

Toepassing

1. Die prosedure in hierdie Bylae uiteengesit, is van toepassing wanneer ook al–
   (a) die Nasionale Vergadering vergader om die President, of die Speaker of Adjunkspeaker van die Vergadering, te verkies;
   (b) die Nasionale Raad van Provinsies vergader om sy Voorsitter of ŉ Adjunkvoorsitter te verkies; of
   (c) ŉ provinsiale wetgewer vergader om die Premier van die provinsie of die Speaker of Adjunkspeaker van die wetgewer te verkies.

Nominasies

2. Die persoon wat voorsit op ŉ vergadering waarop hierdie Bylae van toepassing is, moet op die vergadering vir die nominasie van kandidate vra.

Formele vereistes

3. (1) 'n Nominasie moet voorgelê word op die vorm wat voorgeskryf word deur die reëls in item 9 vermeld.
   (2) Die vorm waarop ŉ nominasie voorgelê word, moet geteken wees–
      (a) deur twee lede van die Nasionale Vergadering, indien die President of die Speaker of Adjunkspeaker van die Vergadering verkies moet word;
      (b) namens twee provinsiale afvaardigings, indien die Voorsitter of ŉ Adjunkvoorsitter van die Nasionale Raad van Provinsies verkies moet word; of

(c) deur twee lede van die betrokke provinsiale wetgewer, indien die Premier van die provinsie of die Speaker of Adjunkspeaker van die wetgewer verkies moet word.

(3) 'n Persoon wat genomineer word, moet aanname van die nominasie te kenne gee deur óf die nominasievorm óf enige ander vorm van skriftelike bevestiging te teken.

Aankondiging van name van kandidate

4. Op ʼn vergadering waarop hierdie Bylae van toepassing is, moet die voorsittende persoon die name aankondig van die persone wat as kandidate genomineer is, maar mag die voorsittende persoon geen debat toelaat nie.

Enkele kandidaat

5. Indien slegs een kandidaat genomineer word, moet die voorsittende persoon verklaar dat daardie kandidaat verkies is.

Verkiesingsprosedure

6. Indien meer as een kandidaat genomineer word–

(a) moet daar by wyse van geheime stemming op die vergadering gestem word;

(b) mag elke lid wat op die vergadering teenwoordig is, of indien dit ʼn vergadering van die Nasionale Raad van Provinsies is, elke provinsie wat op die vergadering verteenwoordig is, een stem uitbring; en

(c) moet die voorsittende persoon die kandidaat wat ʼn meerderheid van die stemme kry, verkies verklaar.

Uitskakelingsprosedure

7. (1) Indien geen kandidaat ʼn meerderheid van die stemme kry nie, word die kandidaat wat die laagste getal stemme gekry het uitgeskakel en moet ʼn verdere stemming oor die oorblywende kandidate ooreenkomstig item 6 plaasvind. Hierdie prosedure moet herhaal word totdat ʼn kandidaat ʼn meerderheid van die stemme kry.

(2) Indien, by die toepassing van subitem (1), twee of meer kandidate die laagste getal stemme kry, moet ʼn afsonderlike stemming oor daardie kandidate gehou word, en so dikwels nodig herhaal word, om te bepaal watter kandidaat uitgeskakel moet word.

Verdere vergaderings

8. (1) Indien slegs twee kandidate genomineer word, of indien slegs twee kandidate oorbly nadat ŉ uitskakelingsprosedure toegepas is en daardie twee kandidate dieselfde getal stemme kry, moet ŉ verdere vergadering binne sewe dae gehou word op ŉ tyd wat deur die voorsittende persoon bepaal word.

(2) Indien ŉ verdere vergadering ingevolge subitem (1) gehou word, moet die prosedure in hierdie Bylae voorgeskryf by daardie vergadering toegepas word asof dit die eerste vergadering vir die betrokke verkiesing is.

Reëls

9. (1) Die Hoofregter moet reëls maak waardeur voorgeskryf word–

(a) die prosedure vir vergaderings waarop hierdie Bylae van toepassing is;

(b) die pligte van ŉ persoon wat op ŉ vergadering voorsit, en van enige persoon wat die voorsittende persoon bystaan;

(c) die vorm waarop nominasies voorgelê moet word; en

(d) die wyse waarop die stemming moet geskied.

(2) Hierdie reëls moet bekend gemaak word op die wyse wat die Hoofregter bepaal.

Deel B

Formule om partydeelname aan provinsiale afvaardigings na die Nasionale Raad van Provinsies te bepaal

1. Die getal afgevaardigdes in ŉ provinsiale afvaardiging na die Nasionale Raad van Provinsies waarop ŉ party geregtig is, moet bepaal word deur die getal setels wat die party in die provinsiale wetgewer het met tien te vermenigvuldig en die resultaat te deel deur die getal setels in die wetgewer, plus een.

2. Indien ŉ berekening ingevolge item 1 ŉ surplus oplewer wat nie opgeneem word deur die afgevaardigdes wat ingevolge daardie item aan ŉ party toegewys word nie, moet die surplus meeding met soortgelyke surplusse wat enige ander party of partye toekom, en enige afgevaardigdes in die afvaardiging wat nie toegeken is nie, moet aan die party of partye in volgorde van die hoogste surplus toegeken word.

3. Indien die mededingende surplusse in item 2 beoog gelyk is, word die onverdeelde afgevaardigdes in die afvaardiging toegeken aan die party of partye met dieselfde surplus in die volgorde van die hoogste tot die laagste getal stemme wat vir daardie partye aangeteken is tydens die vorige verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer.

[Item 3 bygevoeg by a. 2 van die "Constitution Fourth Amendment Act of 1999" en vervang by a. 3 van die Negende Wysigingswet op die Grondwet van 2002 en by a. 5(a) van die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008.]

4. Indien meer as een party met dieselfde surplus dieselfde getal stemme gedurende die vorige verkiesing van die betrokke provinsiale wetgewer aangeteken het, moet die betrokke wetgewer die onverdeelde afgevaardigdes in die afvaardiging toeken aan die party of partye met dieselfde surplus op ŉ wyse wat met demokrasie bestaanbaar is.

[Item 4 bygevoeg by a. 5(b) van die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008.]

BYLAE 4

FUNKSIONELE GEBIEDE VAN KONKURRENTE NASIONALE EN PROVINSIALE WETGEWENDE BEVOEGDHEID

DEEL A

- Administrasie van inheemse woude
- Behuising
- Besoedelingsbeheer
- Bevolkingsontwikkeling
- Casino's, wedrenne, dobbelary en weddenskappe, uitgesonderd loterye en sportloterye
- Dierebeheer en -siektes
- Eiendomsoordraggelde
- Gesondheidsdienste
- Grondbewaring
- Handel
- Inheemse reg en gewoontereg, behoudens Hoofstuk 12 van die Grondwet
- Kultuuraangeleenthede
- Landbou
- Lughawens, behalwe internasionale en nasionale lughawens
- Mediadienste regstreeks deur die provinsiale regering beheer of voorsien, behoudens artikel 192
- Natuurbewaring, uitgesonderd nasionale parke, nasionale botaniese tuine en mariene bronne
- Nywerheidsbevordering
- Omgewing
- Onderwys op alle vlakke, uitgesonderd tersiêre onderwys
- Openbare vervoer
- Openbare werke slegs ten opsigte van die behoeftes van provinsiale regeringsdepartemente vir die nakoming van hul verantwoordelikhede om funksies wat kragtens die Grondwet of enige ander wet spesifiek aan hulle opgedra is, te administreer
- Polisie in die mate waarin die bepalings van Hoofstuk 11 van die Grondwet wetgewende bevoegdheid aan die provinsiale wetgewers verleen

- Provinsiale openbare ondernemings ten opsigte van die funksionele gebiede in hierdie Bylae en Bylae 5
- Rampbestuur
- Reëling van padverkeer
- Stedelike en landelike ontwikkeling
- Streeksbeplanning en -ontwikkeling
- Taalbeleid en die reël van amptelike tale in die mate waarin die bepalings van artikel 6 van die Grondwet uitdruklik wetgewende bevoegdheid aan die provinsiale wetgewers verleen
- Toerisme
- Tradisionele leierskap, behoudens Hoofstuk 12 van die Grondwet
- Verbruikersbeskerming
- Voertuiglisensiëring
- Welsynsdienste

DEEL B

Die volgende plaaslike regeringsaangeleenthede in die mate in artikel 155(6)(a) en (7) uiteengesit:

- Bouregulasies
- Brandbestrydingsdienste
- Elektrisiteits- en gasvoorsieningstelsels
- Handelsregulasies
- Kindersorggeriewe
- Lugbesoedeling
- Munisipale beplanning
- Munisipale gesondheidsdienste
- Munisipale lughawens
- Munisipale openbare vervoer
- Munisipale openbare werke slegs ten opsigte van die behoeftes van munisipaliteite vir die nakoming van hul verantwoordelikhede om funksies wat kragtens die Grondwet of enige ander wet spesifiek aan hulle opgedra is, te administreer
- Plaaslike toerisme
- Ponte, veerbote, hawehoofde, piere en hawens, uitgesonderd die reëling van internasionale en nasionale skeepvaart en verwante aangeleenthede
- Vloedwaterbestuurstelsels in beboude gebiede
- Water- en sanitasiedienste, beperk tot stelsels vir die voorsiening van drinkbare water en die wegdoen van huishoudelike afvalwater en rioolvuil

BYLAE 5

FUNKSIONELE GEBIEDE VAN EKSKLUSIEWE PROVINSIALE WETGEWENDE BEVOEGDHEID

DEEL A

- Abattoirs
- Ambulansdienste
- Argiewe, behalwe nasionale argiewe
- Biblioteke, behalwe nasionale biblioteke
- Dranklisensies
- Museums, behalwe nasionale museums
- Provinsiale beplanning
- Provinsiale kultuuraangeleenthede
- Provinsiale ontspanning en geriewe
- Provinsiale paaie en verkeer
- Provinsiale sport
- Veeartsenykundige dienste, uitgesonderd die reëling van die beroep

DEEL B

Die volgende plaaslike regeringsaangeleenthede in die mate in artikel 155(6)(a) en (7) vir provinsies uiteengesit:

- Begraafplase, lykdienslokale en krematoriums
- Beheer oor ondernemings wat drank aan die publiek verkoop
- Beheer oor openbare steurnisse
- Geraasbesoedeling
- Geriewe vir die huisvesting, versorging en begrawe van diere
- Lisensiëring van en beheer oor ondernemings wat voedsel aan die publiek verkoop
- Lisensiëring van honde
- Markte
- Munisipale abattoirs
- Munisipale paaie
- Munisipale parke en ontspanning

- Omheinings en heinings
- Openbare plekke
- Plaaslike geriewe
- Plaaslike sportgeriewe
- Reiniging
- Reklameborde en die vertoon van advertensies op openbare plekke
- Skutte
- Straathandel
- Straatverligting
- Strande en vermaaklikheidsgeriewe
- Verkeer en parkering
- Vullisverwydering, vullishope en die wegdoen van vaste afvalstowwe

BYLAE 6

OORGANGSREËLINGS

[Bylae 6 gewysig by a. 3 van die "Constitution First Amendment Act of 1997", by a. 5(a) van die "Constitution Second Amendment Act of 1998" en by a. 20 van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001.]

Woordomskrywing

1. In hierdie Bylae, tensy uit die samehang anders blyk, beteken–

"nuwe Grondwet" die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996;

"oubedeling-wetgewing" wetgewing verorden voordat die vorige Grondwet in werking getree het;

"tuisland" ŉ deel van die Republiek waarmee, voordat die vorige Grondwet in werking getree het, in Suid-Afrikaanse wetgewing gehandel is as ŉ onafhanklike of selfregerende gebied;

"vorige Grondwet" die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993 (Wet 200 van 1993).

Voortbestaan van bestaande regsvoorskrifte

2. (1) Alle regsvoorskrifte wat van krag was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, bly van krag behoudens–

(a) enige wysiging of herroeping; en

(b) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

(2) Oubedeling-wetgewing wat ingevolge subitem (1) van krag bly–

(a) het nie ŉ wyer toepassing, hetsy gebiedsgewys of andersins, as wat dit gehad het voordat die vorige Grondwet in werking getree het nie, tensy dit daarna gewysig is om ŉ wyer toepassing te hê; en

(b) word, behoudens die nuwe Grondwet, steeds geadministreer deur die gesag wat dit geadministreer het toe die nuwe Grondwet in werking getree het.

Uitleg van bestaande wetgewing

3. (1) Tensy dit onbestaanbaar met die konteks of duidelik onvanpas is, word ŉ verwysing in enige wetgewing wat bestaan het toe die nuwe Grondwet in werking getree het–
   - (a) na die Republiek van Suid-Afrika of ŉ tuisland (behalwe wanneer dit na ŉ grondgebied verwys), uitgelê as ŉ verwysing na die Republiek van Suid-Afrika kragtens die nuwe Grondwet;
   - (b) na die Parlement, die Nasionale Vergadering of die Senaat, uitgelê as ŉ verwysing na die Parlement, die Nasionale Vergadering of die Nasionale Raad van Provinsies kragtens die nuwe Grondwet;
   - (c) na die President, ŉ Uitvoerende Adjunkpresident, ŉ Minister, ŉ Adjunkminister of die Kabinet, behoudens item 9 van hierdie Bylae uitgelê as ŉ verwysing na die President, die Adjunkpresident, ŉ Minister, ŉ Adjunkminister of die Kabinet kragtens die nuwe Grondwet;
   - (d) na die President van die Senaat, uitgelê as ŉ verwysing na die voorsitter van die Nasionale Raad van Provinsies;
   - (e) na ŉ provinsiale wetgewer, Premier, Uitvoerende Raad of lid van ŉ Uitvoerende Raad van ŉ provinsie, behoudens item 12 van hierdie Bylae uitgelê as ŉ verwysing na ŉ provinsiale wetgewer, Premier, Uitvoerende Raad of lid van ŉ Uitvoerende Raad kragtens die nuwe Grondwet; of
   - (f) na ŉ amptelike taal of tale, uitgelê as ŉ verwysing na enige van die amptelike tale kragtens die nuwe Grondwet.

   (2) Tensy dit onbestaanbaar met die konteks of duidelik onvanpas is, word ŉ verwysing in enige oorblywende oubedeling-wetgewing–
   - (a) na ŉ Parlement, ŉ Huis van ŉ Parlement of ŉ wetgewende vergadering of liggaam van die Republiek of van ŉ tuisland, uitgelê as ŉ verwysing na–
     - (i) die Parlement kragtens die nuwe Grondwet, indien die administrasie van daardie wetgewing ingevolge die vorige Grondwet of hierdie Bylae aan die nasionale uitvoerende gesag toegewys of opgedra is; of
     - (ii) die provinsiale wetgewer van ŉ provinsie, indien die administrasie van daardie wetgewing ingevolge die vorige Grondwet of hierdie Bylae aan ŉ provinsiale uitvoerende gesag toegewys of opgedra is; of
   - (b) na ŉ Staatspresident, Hoofminister, Administrateur of ander hoof- uitvoerende beampte, Kabinet, Ministersraad of uitvoerende raad van die Republiek of van ŉ tuisland, uitgelê as ŉ verwysing na–

(i) die President kragtens die nuwe Grondwet, indien die administrasie van daardie wetgewing ingevolge die vorige Grondwet of hierdie Bylae aan die nasionale uitvoerende gesag toegewys of opgedra is; of

(ii) die Premier van ŉ provinsie kragtens die nuwe Grondwet, indien die administrasie van daardie wetgewing ingevolge die vorige Grondwet of hierdie Bylae aan ŉ provinsiale uitvoerende gesag toegewys of opgedra is.

Nasionale Vergadering

4. (1) Enigiemand wat ŉ lid of ampsdraer van die Nasionale Vergadering was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, word ŉ lid of ampsdraer van die Nasionale Vergadering kragtens die nuwe Grondwet, en beklee die amp as lid of ampsdraer ingevolge die nuwe Grondwet.

(2) Die Nasionale Vergadering soos ingevolge subitem (1) saamgestel, word beskou as verkies te wees kragtens die nuwe Grondwet vir ŉ termyn wat op 30 April 1999 verstryk.

(3) Vir die duur van die Nasionale Vergadering se termyn wat behoudens artikel 49(4) van die nuwe Grondwet op 30 April 1999 verstryk, bestaan die Vergadering uit 400 lede.

(4) Die reëls en orders van die Nasionale Vergadering wat van krag was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, bly van krag behoudens enige wysiging of herroeping.

Onafgehandelde werk voor Parlement

5. (1) Daar word met enige onafgehandelde werk voor die Nasionale Vergadering wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, ingevolge die nuwe Grondwet voortgegaan.

(2) Enige onafgehandelde werk voor die Senaat wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, moet na die Nasionale Raad van Provinsies verwys word, en die Raad moet ingevolge die nuwe Grondwet met daardie werk voortgaan.

Verkiesing van Nasionale Vergadering

6. (1) Geen verkiesing van die Nasionale Vergadering mag voor 30 April 1999 gehou word nie tensy die Vergadering ontbind word ingevolge artikel 50(2) na ŉ voorstel van wantroue in die President ingevolge artikel 102(2) van die nuwe Grondwet.

(2) Artikel 50(1) van die nuwe Grondwet word opgeskort tot 30 April 1999.

(3) Ondanks die herroeping van die vorige Grondwet, is Bylae 2 by daardie Grondwet, soos gewysig deur Aanhangsel A by hierdie Bylae, van toepassing–

(a) op die eerste verkiesing van die Nasionale Vergadering kragtens die nuwe Grondwet;

(b) op die verlies van lidmaatskap van die Vergadering in ander omstandighede as dié waarvoor in artikel 47(3) van die nuwe Grondwet voorsiening gemaak word; en

(c) op die vul van vakatures in die Vergadering, en die aanvulling, hersiening en aanwending van partylyste vir die vul van vakatures, tot die tweede verkiesing van die Vergadering kragtens die nuwe Grondwet.

(4) Artikel 47(4) van die nuwe Grondwet word opgeskort tot die tweede verkiesing van die Nasionale Vergadering kragtens die nuwe Grondwet.

Nasionale Raad van Provinsies

7. (1) Vir die tydperk wat eindig onmiddellik voor die eerste sitting van ŉ provinsiale wetgewer gehou na sy eerste verkiesing kragtens die nuwe Grondwet–

(a) moet die verhouding van partyverteenwoordiging in die provinsie se afvaardiging na die Nasionale Raad van Provinsies dieselfde wees as die verhouding waarin die provinsie se tien senatore ingevolge artikel 48 van die vorige Grondwet benoem is; en

(b) is die toekenning van vaste afgevaardigdes en spesiale afgevaardigdes aan die partye wat in die provinsiale wetgewer verteenwoordig is, soos volg:

PROVINSIE	VASTE AFGEVAARDIGDES	SPESIALE AFGEVAARDIGDES
1. Oos-Kaap	ANC5 NP 1	ANC 4
2. Vrystaat	ANC4 VF1 NP 1	ANC 4
3. Gauteng	ANC3 DP1 VF1 NP 1	ANC3 NP 1
4. KwaZulu-Natal	ANC1 DP1 IVP3 NP 1	ANC2 IVP 2
5. Mpumalanga	ANC4 VF1 NP 1	ANC 4
6. Noord-Kaap	ANC3 VF1 NP 2	ANC2 NP 2
7. Limpopo	ANC 6	ANC 4
8. Noordwes	ANC4 VF1 NP 1	ANC 4
9. Wes-Kaap	ANC2 DP1 NP 3	ANC1 NP 3

(2) ‘n Party wat in ŉ provinsiale wetgewer verteenwoordig is–

(a) moet sy vaste afgevaardigdes benoem uit die persone wat senatore was toe die nuwe Grondwet in werking getree het en wat beskikbaar is om as vaste afgevaardigdes te dien; en

(b) kan ander persone as vaste afgevaardigdes benoem slegs indien daar geen of ŉ onvoldoende getal van sy voormalige senatore beskikbaar is.

(3) 'n Provinsiale wetgewer moet sy vaste afgevaardigdes ooreenkomstig die benoemings van die partye aanstel.

(4) Subitems (2) en (3) is van toepassing slegs op die eerste aanstelling van vaste afgevaardigdes na die Nasionale Raad van Provinsies.

(5) Artikel 62(1) van die nuwe Grondwet is nie van toepassing op die benoeming en aanstelling van voormalige senatore as vaste afgevaardigdes ingevolge hierdie item nie.

(6) Die reëls en orders van die Senaat wat van krag was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, moet ten opsigte van die werk van die Nasionale Raad toegepas word in die mate waarin dit toegepas kan word, behoudens enige wysiging of herroeping.

Voormalige senatore

8. (1) 'n Voormalige senator wat nie as ŉ vaste afgevaardigde na die Nasionale Raad van Provinsies aangestel word nie, is geregtig om ŉ ten volle stemgeregtigde lid te word van die wetgewer van die provinsie waaruit daardie persoon ingevolge artikel 48 van die vorige Grondwet as ŉ senator benoem is.

(2) Indien ŉ voormalige senator kies om nie ŉ lid van ŉ provinsiale wetgewer te word nie, word daar beskou dat daardie persoon as senator bedank het op die dag voordat die nuwe Grondwet in werking getree het.

(3) Die salaris, toelaes en voordele van ŉ voormalige senator wat as ŉ vaste afgevaardigde of as ŉ lid van ŉ provinsiale wetgewer aangestel is, mag nie slegs vanweë daardie aanstelling verminder word nie.

Nasionale uitvoerende gesag

9. (1) Enigiemand wat kragtens die vorige Grondwet die President, ŉ Uitvoerende Adjunkpresident, ŉ Minister of ŉ Adjunkminister was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, bly aan in en beklee daardie amp ingevolge die nuwe Grondwet, maar behoudens subitem (2).

(2) Tot 30 April 1999 word artikels 84, 89, 90, 91, 93 en 96 van die nuwe Grondwet geag te lui soos in Aanhangsel B by hierdie Bylae uiteengesit.

(3) Subitem (2) belet nie ŉ Minister wat ŉ senator was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, om aan te bly nie as ŉ Minister genoem in artikel 91(1)(a) van die nuwe Grondwet, soos dié artikel in Aanhangsel B lui.

Provinsiale wetgewers

10. (1) Enigiemand wat ŉ lid of ampsdraer van ŉ provinsie se wetgewer was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, word ŉ lid of ampsdraer van die wetgewer vir daardie provinsie kragtens die nuwe Grondwet, en beklee die amp van lid of ampsdraer ingevolge die nuwe Grondwet en ŉ provinsiale grondwet wat verorden mag word.

(2) ŉ Provinsiale wetgewer soos ingevolge subitem (1) saamgestel, word beskou as kragtens die nuwe Grondwet verkies te wees vir ŉ termyn wat op 30 April 1999 verstryk.

(3) Vir die duur van sy termyn wat op 30 April 1999 verstryk, en behoudens artikel 108(4), bestaan ŉ provinsiale wetgewer uit die getal lede kragtens die vorige Grondwet vir daardie wetgewer bepaal sowel as die getal voormalige senatore wat ingevolge item 8 van hierdie Bylae lede van die wetgewer geword het.

(4) Die reëls en orders van ŉ provinsiale wetgewer wat van krag was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, bly van krag behoudens enige wysiging of herroeping.

Verkiesings van provinsiale wetgewers

11 . (1) Ondanks die herroeping van die vorige Grondwet, is Bylae 2 by daardie Grondwet, soos gewysig deur Aanhangsel A by hierdie Bylae, van toepassing–

(a) op die eerste verkiesing van ŉ provinsiale wetgewer kragtens die nuwe Grondwet;

(b) op die verlies van lidmaatskap van ŉ wetgewer in ander omstandighede as dié waarvoor in artikel 106(3) van die nuwe Grondwet voorsiening gemaak word; en

(c) op die vul van vakatures in ŉ wetgewer, en die aanvulling, hersiening en aanwending van partylyste vir die vul van vakatures, tot die tweede verkiesing van die wetgewer kragtens die nuwe Grondwet.

(2) Artikel 106(4) van die nuwe Grondwet word ten opsigte van ŉ provinsiale wetgewer opgeskort tot die tweede verkiesing van die wetgewer kragtens die nuwe Grondwet.

Provinsiale uitvoerende gesagte

12. (1) Enigiemand wat die Premier of ŉ lid van die Uitvoerende Raad van ŉ provinsie was toe die nuwe Grondwet in werking getree het, bly aan in en beklee daardie amp ingevolge die nuwe Grondwet en ŉ provinsiale grondwet wat verorden mag word, maar behoudens subitem (2).

(2) Totdat die Premier wat na die eerste verkiesing van ŉ provinsie se wetgewer kragtens die nuwe Grondwet verkies word, die amp aanvaar, of die provinsie sy grondwet verorden, wat ook al eerste plaasvind, word artikels 132 en 136 van die nuwe Grondwet geag te lui soos in Aanhangsel C by hierdie Bylae uiteengesit.

Provinsiale grondwette

13. 'n Provinsiale grondwet wat aangeneem is voordat die nuwe Grondwet in werking getree het, moet aan artikel 143 van die nuwe Grondwet voldoen.

Opdra van wetgewing aan provinsies

14. (1) Wetgewing met betrekking tot ŉ aangeleentheid binne ŉ funksionele gebied in Bylae 4 of 5 by die nuwe Grondwet vermeld en wat, toe die nuwe Grondwet in werking getree het, deur ŉ gesag binne die nasionale uitvoerende gesag geadministreer is, kan deur die President by proklamasie opgedra word aan ŉ gesag binne ŉ provinsiale uitvoerende gesag wat deur die Uitvoerende Raad van die provinsie aangewys word.

(2) In die mate waarin dit vir die doeltreffende uitvoering van ŉ opdrag van wetgewing kragtens subitem (1) nodig is, kan die President by proklamasie–

(a) die wetgewing wysig of aanpas om die uitleg of toepassing daarvan te reël;

(b) waar die opdrag nie op ŉ stuk wetgewing as geheel van toepassing is nie, dié bepalings daarvan waarop die opdrag van toepassing is of in die mate waarin die opdrag daarop van toepassing is, met of sonder enige wysigings of aanpassings in paragraaf (a) bedoel, herroep en herverorden; of

(c) enige ander aangeleentheid reël wat as gevolg van die opdrag nodig is, met inbegrip van die oorplasing of afstaan van personeel, of die oordrag van bates, laste, regte en verpligtinge na of van die nasionale of ŉ provinsiale uitvoerende gesag of ŉ staatsdepartement, administrasie, veiligheidsdiens of ander instelling.

(3) (a) ŉ Afskrif van elke proklamasie wat ingevolge subitem (1) of (2) uitgereik is, moet binne tien dae na die publisering van die proklamasie aan die Nasionale Vergadering en die Nasionale Raad van Provinsies voorgelê word.

(b) Indien sowel die Nasionale Vergadering as die Nasionale Raad die proklamasie of ŉ bepaling daarvan by besluit afkeur, verval die proklamasie of bepaling, maar dit raak nie–

(i) die geldigheid van enigiets wat ingevolge die proklamasie of bepaling gedoen is voordat dit verval het nie; of

(ii) ŉ reg of voorreg verkry of ŉ verpligting of aanspreeklikheid opgeloop voordat dit verval het nie.

(4) Wanneer wetgewing kragtens subitem (1) opgedra word, word ŉ verwysing in die wetgewing na ŉ gesag wat dit administreer, uitgelê as ŉ verwysing na die gesag aan wie dit opgedra is.

(5) ŉ Opdrag van wetgewing kragtens artikel 235(8) van die vorige Grondwet, met inbegrip van ŉ wysiging, aanpassing of herroeping en herverordening van enige wetgewing en enige ander stappe wat kragtens daardie artikel gedoen is, word beskou as kragtens hierdie item gedoen te wees.

Bestaande wetgewing buite die Parlement se wetgewende bevoegdheid

15. (1) 'n Gesag binne die nasionale uitvoerende gesag wat, wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, enige wetgewing administreer wat buite die Parlement se wetgewende bevoegdheid val, bly bevoeg om daardie wetgewing te administreer totdat dit ingevolge item 14 van hierdie Bylae aan ŉ gesag binne ŉ provinsiale uitvoerende gesag opgedra word.

(2) Subitem (1) verval twee jaar nadat die nuwe Grondwet in werking getree het.

Howe

16. (1) Elke hof, met inbegrip van howe van tradisionele leiers, wat bestaan het toe die nuwe Grondwet in werking getree het, gaan voort om te funksioneer en om jurisdiksie uit te oefen ingevolge die wetgewing wat daarop van toepassing is, en enigiemand wat die amp van regterlike beampte beklee, gaan voort om die amp te beklee ingevolge die wetgewing wat op daardie amp van toepassing is, behoudens–

(a) enige wysiging of herroeping van daardie wetgewing; en
(b) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

(2) (a) Die Konstitusionele Hof wat deur die vorige Grondwet ingestel is, word die Konstitusionele Hof kragtens die nuwe Grondwet.
(b) ......

[Par. (b) geskrap by a. 20(a) van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001.]

(3) (a) Die Appèlafdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika word die Hoogste Hof van Appèl kragtens die nuwe Grondwet.
(b) ......

[Par. (b) geskrap by a. 20(a) van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001.]

(4) (a) 'n Provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika of ŉ hooggeregshof van ŉ tuisland of ŉ algemene afdeling van so ŉ hof, word ŉ Hoë Hof kragtens die nuwe Grondwet sonder verandering van sy regsgebied, behoudens enige rasionalisering in subitem (6) beoog.
(b) Enigiemand wat die amp van Regter-president, Adjunk-regter-president of regter van ŉ hof in paragraaf (a) genoem, beklee of geag word dit te beklee wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, word die Regter-president, die Adjunk-regter-president of ŉ regter van so ŉ hof kragtens die nuwe Grondwet, behoudens enige rasionalisering in subitem (6) beoog.

(5) Tensy dit onbestaanbaar met die konteks of duidelik onvanpas is, word ŉ verwysing in enige wetgewing of proses na–
(a) die Konstitusionele Hof kragtens die vorige Grondwet, uitgelê as ŉ verwysing na die Konstitusionele Hof kragtens die nuwe Grondwet;
(b) die Appèlafdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika, uitgelê as ŉ verwysing na die Hoogste Hof van Appèl; en
(c) ŉ provinsiale of plaaslike afdeling van die Hooggeregshof van Suid-Afrika of ŉ hooggeregshof van ŉ tuisland of algemene afdeling van so ŉ hof, uitgelê as ŉ verwysing na ŉ Hoë Hof.

(6) (a) Sodra dit doenlik is nadat die nuwe Grondwet in werking getree het, moet alle howe, ook hulle struktuur, samestelling, funksionering en jurisdiksie, en alle tersaaklike wetgewing, gerasionaliseer word met die oog daarop om ŉ regstelsel in te stel wat aan die voorskrifte van die nuwe Grondwet voldoen.

(b) Die Kabinetslid wat vir die regspleging verantwoordelik is, handelende na oorleg met die Regterlike Dienskommissie, moet die rasionalisering beoog in paragraaf (a), bestuur.

(7) (a) Enige persoon wat, wanneer die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001 in werking tree, die amp beklee van–

(i) die President van die Konstitusionele Hof, word die Hoofregter soos beoog in artikel 167(1) van die nuwe Grondwet;

(ii) die Adjunkpresident van die Konstitusionele Hof, word die Adjunkhoofregter soos beoog in artikel 167(1) van die nuwe Grondwet;

(iii) die Hoofregter, word die President van die Hoogste Hof van Appèl soos beoog in artikel 168(1) van die nuwe Grondwet; en

(iv) die Adjunkhoofregter, word die Adjunkpresident van die Hoogste Hof van Appèl soos beoog in artikel 168(1) van die nuwe Grondwet.

(b) Alle reëls, regulasies of voorskrifte deur die President van die Konstitusionele Hof of die Hoofregter uitgevaardig wat onmiddellik voor die inwerkingtreding van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001 van krag was, bly van krag totdat dit herroep of gewysig word.

(c) Tensy dit onbestaanbaar met die konteks of duidelik onvanpas is, word ŉ verwysing in enige wet of prosesstuk na die Hoofregter of die President van die Konstitusionele Hof uitgelê as ŉ verwysing na die Hoofregter soos in artikel 167(1) van die nuwe Grondwet beoog.

[Subitem (7) bygevoeg by a. 20(b) van die Sesde Wysigingswet op die Grondwet van 2001.]

Sake hangende voor howe

17. Alle verrigtinge wat voor ŉ hof hangende is wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, moet afgehandel word asof die nuwe Grondwet nie verorden is nie, tensy die belang van geregtigheid anders vereis.

Vervolgingsgesag

18. (1) Artikel 108 van die vorige Grondwet bly van krag totdat die Parlementswet beoog in artikel 179 van die nuwe Grondwet in werking tree. Hierdie subitem raak nie die aanstelling van die Nasionale Direkteur van Openbare Vervolgings ingevolge artikel 179 nie.

(2) ‘n Prokureur-generaal wat die amp beklee wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, bly funksioneer ingevolge die wetgewing wat op daardie amp van toepassing is, behoudens subitem (1).

Ede en plegtige verklarings

19. ‘n Persoon wat ingevolge hierdie Bylae in ’n amp aanbly en wat kragtens die vorige Grondwet ’n ampseed of ’n plegtige verklaring afgelê het, is nie verplig om die ampseed of plegtige verklaring kragtens die nuwe Grondwet te herhaal nie.

Ander grondwetlike instellings

20. (1) In hierdie item beteken “grondwetlike instelling”–

(a) die Openbare Beskermer;

(b) die Menseregtekommissie;

[Par. (b) gewysig by a. 4 van die “Constitution Second Amendment Act of 1998”.]

(c) die Kommissie op Geslagsgelykheid;

(d) die Ouditeur-generaal;

(e) die Suid-Afrikaanse Reserwebank;

(f) die Finansiële en Fiskale Kommissie;

(g) die Regterlike Dienskommissie; of

(h) die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad.

(2) ‘n Grondwetlike instelling wat ingevolge die vorige Grondwet ingestel is, gaan voort om te funksioneer ingevolge die wetgewing wat daarop van toepassing is, en enigiemand wat die amp van kommissielid, lid van die raad van die Reserwebank of die Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad, Openbare Beskermer of Ouditeur-generaal beklee wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, gaan voort om die amp te beklee ingevolge die wetgewing wat op daardie amp van toepassing is, behoudens–

(a) enige wysiging of herroeping van daardie wetgewing; en

(b) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

(3) Artikels 199(1), 200(1), (3) en (5) tot (11) en 201 tot 206 van die vorige Grondwet bly van krag totdat dit herroep word deur ’n Parlementswet wat ingevolge artikel 75 van die nuwe Grondwet aangeneem word.

(4) Die lede van die Regterlike Dienskommissie genoem in artikel 105(1)(h) van die vorige Grondwet hou op om lede van die Kommissie te wees wanneer die lede genoem in artikel 178(1)(i) van die nuwe Grondwet aangestel word.

(5) (a) Die Volkstaatraad ingestel ingevolge die vorige Grondwet gaan voort om te funksioneer ingevolge die wetgewing wat daarop van toepassing is, en enigiemand wat die amp van lid van die Raad beklee wanneer die nuwe Grondwet in werking tree, gaan voort om die amp te beklee ingevolge die wetgewing wat op daardie amp van toepassing is, behoudens–

(i) enige wysiging of herroeping van daardie wetgewing; en

(ii) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

(b) Artikels 184A en 184B(1)(a), (b) en (d) van die vorige Grondwet bly van krag totdat dit herroep word deur ŉ Parlementswet wat ingevolge artikel 75 van die nuwe Grondwet aangeneem word.

Verordening van wetgewing deur nuwe Grondwet vereis

21. (1) Waar die nuwe Grondwet die verordening van nasionale of provinsiale wetgewing vereis, moet daardie wetgewing binne ŉ redelike tydperk vanaf die datum waarop die nuwe Grondwet in werking getree het deur die tersaaklike gesag verorden word.

(2) Artikel 198(b) van die nuwe Grondwet mag nie toegepas word voordat die wetgewing beoog in daardie artikel verorden is nie.

(3) Artikel 199(3)(a) van die nuwe Grondwet mag nie toegepas word voor die verstryking van drie maande nadat die wetgewing beoog in daardie artikel verorden is nie.

(4) Nasionale wetgewing beoog in artikel 217(3) van die nuwe Grondwet moet verorden word binne drie jaar vanaf die datum waarop die nuwe Grondwet in werking getree het, maar die afwesigheid van hierdie wetgewing gedurende hierdie tydperk belet nie die inwerkingstelling van die beleid in artikel 217(2) bedoel nie.

(5) Totdat die Parlementswet genoem in artikel 65(2) van die nuwe Grondwet verorden word, kan elke provinsiale wetgewer sy eie prosedure bepaal waarvolgens magtiging aan sy afvaardiging verleen word om namens hom stemme in die Nasionale Raad van Provinsies uit te bring.

(6) Totdat die wetgewing beoog in artikel 229(1)(b) van die nuwe Grondwet verorden word, bly ŉ munisipaliteit bevoeg om enige belasting, heffing of reg op te lê wat hy gemagtig was om op te lê toe die Grondwet in werking getree het.

Nasionale eenheid en versoening

22. (1) Ondanks die ander bepalings van die nuwe Grondwet en ondanks die herroeping van die vorige Grondwet, word al die bepalings met betrekking tot amnestie wat in die vorige Grondwet onder die opskrif "Nasionale Eenheid en Versoening" vervat is, geag deel van die nuwe Grondwet uit te maak vir die doeleindes van die Wet op die Bevordering van Nasionale Eenheid en Versoening, 1995 (Wet 34 van 1995), soos gewysig, asook vir die doeleindes van die geldigheid daarvan.

(2) Vir die doeleindes van subitem (1) word die datum "6 Desember 1993" waar dit in die bepalings van die vorige Grondwet onder die opskrif van "Nasionale Eenheid en Versoening" verskyn, geag "11 Mei 1994" te lui.

[Subitem (2) bygevoeg by a. 3 van die "Constitution First Amendment Act of 1997".]

Handves van Regte

23. (1) Nasionale wetgewing beoog in artikels 9(4), 32(2) en 33(3) van die nuwe Grondwet moet binne drie jaar vanaf die datum waarop die nuwe Grondwet in werking getree het, verorden word.

(2) Totdat die wetgewing beoog in artikels 32(2) en 33(3) van die nuwe Grondwet verorden word–

(a) word artikel 32(1) geag soos volg te lui:
"(1) Elke persoon het die reg op toegang tot alle inligting wat deur die staat of enige van sy organe in enige regeringsfeer gehou word vir sover daardie inligting benodig word vir die uitoefening of beskerming van enige van hul regte."; en

(b) word artikel 33(1) en (2) geag soos volg te lui:
"Elke persoon het die reg–
(a) op regsgeldige administratiewe optrede waar enige van hul regte of belange geraak of bedreig word;

(b) op prosedureel billike administratiewe optrede waar enige van hul regte of regmatige verwagtings geraak of bedreig word;

(c) om skriftelik voorsien te word van redes vir administratiewe optrede wat enige van hul regte of belange raak, tensy die redes vir daardie optrede openbaar gemaak is; en

(d) op administratiewe optrede wat regverdigbaar is met betrekking tot die redes wat daarvoor gegee word, waar enige van hul regte geraak of bedreig word.".

(3) Artikels 32(2) en 33(3) van die nuwe Grondwet verval indien die wetgewing wat in daardie artikels onderskeidelik beoog word, nie binne drie jaar vanaf die datum waarop die nuwe Grondwet in werking getree het, verorden word nie.

Staatsadministrasie en veiligheidsdienste

24. (1) Artikels 82(4)(b), 215, 218(1), 219(1), 224 tot 228, 236(1), (2), (3), (6), (7)(b) en (8), 237(1) en (2)(a) en 239(4) en (5) van die vorige Grondwet bly van krag asof die vorige Grondwet nie herroep is nie, behoudens–

- (a) die wysigings aan daardie artikels soos in Aanhangsel D uiteengesit;
- (b) enige verdere wysiging of enige herroeping van daardie artikels deur ŉ Parlementswet wat ingevolge artikel 75 van die nuwe Grondwet aangeneem is; en
- (c) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

(2) Die Staatsdienskommissie en die provinsiale dienskommissies bedoel in Hoofstuk 13 van die vorige Grondwet gaan voort om te funksioneer ingevolge daardie Hoofstuk en die wetgewing wat daarop van toepassing is asof daardie Hoofstuk nie herroep is nie, totdat die Kommissie en die provinsiale dienskommissies by Parlementswet ingevolge artikel 75 van die nuwe Grondwet aangeneem, afgeskaf word.

(3) Die herroeping van die vorige Grondwet raak nie enige proklamasie wat kragtens artikel 237(3) van die vorige Grondwet uitgereik is nie, en so ŉ proklamasie bly van krag, behoudens –

- (a) enige wysiging of herroeping; en
- (b) bestaanbaarheid met die nuwe Grondwet.

Bykomende onbevoegdheid vir wetgewers

25. (1) Enigiemand wat, toe die nuwe Grondwet in werking getree het, besig was om ŉ vonnis van meer as 12 maande gevangenisstraf sonder die keuse van ŉ boete in die Republiek uit te dien, is onbevoeg om ŉ lid van die Nasionale Vergadering of ŉ provinsiale wetgewer te word.

(2) Die onbevoegdheid van ŉ persoon ingevolge subitem (1)–

- (a) verval indien die skuldigbevinding op appèl tersyde gestel word, of die vonnis op appèl verminder word tot ŉ vonnis wat daardie persoon nie onbevoeg maak nie; en
- (b) eindig vyf jaar nadat die vonnis voltooi is.

Plaaslike regering

26. (1) Ondanks die bepalings van artikels 151, 155, 156 en 157 van die nuwe Grondwet–

(a) bly die bepalings van die Oorgangswet op Plaaslike Regering, 1993 (Wet 209 van 1993), soos dit van tyd tot tyd gewysig kan word deur nasionale wetgewing wat met die nuwe Grondwet bestaanbaar is, van krag ten opsigte van 'n Munisipale Raad totdat 'n Munisipale Raad wat daardie Raad vervang, verkose verklaar is as gevolg van die eerste algemene verkiesing van Munisipale Rade na die inwerkingtrede van die nuwe Grondwet; en

[Par. (a) vervang by a. 5(a) van die "Constitution Second Amendment Act of 1998".]

(b) is 'n tradisionele leier van 'n gemeenskap wat 'n stelsel van inheemse reg naleef en woon op grond binne die gebied van 'n plaaslike oorgangsraad, landelike oorgangsraad of verteenwoordigende oorgangsraad in die Oorgangswet op Plaaslike Regering, 1993, genoem en wat geïdentifiseer is soos in artikel 182 van die vorige Grondwet uiteengesit, ampshalwe daarop geregtig om 'n lid van daardie raad te wees totdat 'n Munisipale Raad wat daardie Raad vervang, verkose verklaar is as gevolg van die eerste algemene verkiesing van Munisipale Rade na die inwerkingtrede van die nuwe Grondwet.

[Par. (b) vervang by a. 5(a) van die "Constitution Second Amendment Act of 1998".]

(2) Artikel 245(4) van die vorige Grondwet bly van krag totdat die toepassing van daardie artikel verval. Artikel 16(5) en (6) van die Oorgangswet op Plaaslike Regering, 1993, mag nie voor 30 April 2000 herroep word nie.

[Subitem (2) gewysig by a. 5(b) van die "Constitution Second Amendment Act of 1998".]

Veilige bewaring van Parlementswette en provinsiale Wette

27. Artikels 82 en 124 van die nuwe Grondwet raak nie die veilige bewaring van Parlementswette of provinsiale Wette wat aangeneem is voordat die nuwe Grondwet in werking getree het nie.

Registrasie van onroerende eiendom van die staat

28. (1) By die voorlegging van 'n sertifikaat deur 'n bevoegde gesag dat onroerende eiendom van die staat ingevolge artikel 239 van die vorige Grondwet in 'n bepaalde regering setel, moet 'n registrateur van aktes die aantekeninge of endossemente in

of op enige betrokke register, transportakte of ander dokument aanbring ten einde daardie onroerende eiendom in die naam van daardie regering te registreer.

(2) Geen belasting, gelde of ander vordering is ten opsigte van ŉ registrasie ingevolge subitem (1) betaalbaar nie.

AANHANGSEL A

WYSIGINGS VAN BYLAE 2 BY DIE VORIGE GRONDWET

1. Die vervanging van item 1 deur die volgende item:

"1. Partye wat ingevolge nasionale wetgewing geregistreer is en wat aan 'n verkiesing van die Nasionale Vergadering deelneem, moet kandidate vir sodanige verkiesing benoem op kandidaatlyste wat ooreenkomstig hierdie Bylae en nasionale wetgewing opgestel is.".

2. Die vervanging van item 2 deur die volgende item:

"2. Die setels in die Nasionale Vergadering soos ingevolge artikel 46 van die nuwe Grondwet bepaal, word soos volg gevul:

(a) Een helfte van die setels uit streeklyste deur die onderskeie partye voorgelê, met 'n vaste getal setels vir elke streek voorbehou soos deur die Kommissie bepaal vir die volgende verkiesing van die Vergadering, met inagneming van beskikbare wetenskaplik gebaseerde gegewens met betrekking tot kiesers, en vertoë deur belanghebbende partye.

(b) Die ander helfte van die setels uit nasionale lyste deur die onderskeie partye voorgelê, of uit streeklyste waar nasionale lyste nie voorgelê is nie.".

3. Die vervanging van item 3 deur die volgende item:

"3. Die kandidaatlyste wat deur 'n party voorgelê word, moet gesamentlik die name van hoogstens 'n getal kandidate gelyk aan die getal setels in die Nasionale Vergadering bevat, en elke sodanige lys moet daardie name in die vaste rangorde van voorkeur wat die party bepaal, aandui.".

4. Die wysiging van item 5 deur die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"5. Die setels bedoel in item 2(a) word per streek toegewys aan die partye wat aan 'n verkiesing deelneem, soos volg:".

5. Die wysiging van item 6–

(a) deur die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"6. Die setels bedoel in item 2(b) word soos volg aan die partye wat aan 'n verkiesing deelneem, toegewys:"; en

(b) deur paragraaf (a) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(a) 'n Kwota stemme per setel word bepaal deur die totale getal stemme wat landswyd uitgebring is deur die getal setels in die Nasionale Vergadering plus een te deel, en die resultaat plus een, met weglating van breukdele, is die kwota stemme per setel.".

6. Die wysiging van item 7(3) deur paragraaf (b) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(b) 'n Gewysigde kwota stemme per setel word bepaal deur die totale getal stemme wat landswyd uitgebring is, minus die getal stemme wat landswyd ten gunste van die party bedoel in paragraaf (a) uitgebring is, te deel deur die getal setels in die Vergadering plus een, minus die getal setels wat finaal aan bedoelde party ingevolge paragraaf (a) toegewys is.".

7. Die vervanging van item 10 deur die volgende item:

"10. Die getal setels in elke provinsiale wetgewer is soos ingevolge artikel 105 van die nuwe Grondwet bepaal.".

8. Die vervanging van item 11 deur die volgende item:

"11. Partye wat ingevolge nasionale wetgewing geregistreer is en wat aan ŉ verkiesing van ŉ provinsiale wetgewer deelneem, moet kandidate vir verkiesing tot so ŉ provinsiale wetgewer benoem op provinsiale lyste wat ooreenkomstig hierdie Bylae en nasionale wetgewing opgestel is.".

9. Die vervanging van item 16 deur die volgende item:

"Aanwysing van verteenwoordigers

16. (1) Nadat die telling van stemme afgehandel is, die getal verteenwoordigers van elke party bepaal is en die verkiesingsuitslag ingevolge artikel 190 van die nuwe Grondwet bekend gemaak is, moet die Kommissie, binne twee dae na sodanige bekendmaking, uit elke kandidaatlys wat ingevolge nasionale wetgewing gepubliseer is, die verteenwoordigers van elke party in die wetgewende liggaam aanwys.

(2) In opvolging van die aanwysing ingevolge subitem (1), indien ŉ kandidaat se naam op meer as een lys vir die Nasionale Vergadering of lyste vir sowel die Nasionale Vergadering as ŉ provinsiale wetgewer verskyn (indien ŉ verkiesing van die Vergadering en ŉ provinsiale wetgewer tegelyk plaasvind), en so ŉ kandidaat geregtig is op aanwysing as ŉ verteenwoordiger in meer as een geval, moet die party wat daardie lyste voorgelê het, binne twee dae na

bedoelde bekendmaking, aan die Kommissie aandui uit watter lys daardie kandidaat aangewys gaan word of in watter wetgewende liggaam die kandidaat gaan dien, na gelang van die geval, in welke geval die kandidaat se naam van die ander lyste geskrap moet word.

(3) Die Kommissie moet onverwyld die lys van name van verteenwoordigers in die wetgewende liggaam of liggame publiseer".

10. Die wysiging van item 18 deur paragraaf (b) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(b) 'n verteenwoordiger as ŉ vaste afgevaardigde na die Nasionale Raad van Provinsies aangestel word;".

11. Die vervanging van item 19 deur die volgende item:

"19. Kandidaatlyste van ŉ party bedoel in item 16(1) kan slegs by een geleentheid te eniger tyd gedurende die eerste 12 maande wat volg op die datum waarop die aanwysing van verteenwoordigers ingevolge item 16 afgehandel is, aangevul word ten einde toevallige vakatures te vul: Met dien verstande dat so ŉ aanvulling aan die einde van die lys gemaak moet word.".

12. Die vervanging van item 23 deur die volgende item:

"Vakatures

23. (1) In die geval van ŉ vakature in ŉ wetgewende liggaam waarop hierdie Bylae van toepassing is, vul die party wat die ontruimende lid benoem het die vakature deur ŉ persoon te benoem—

(a) wie se naam verskyn op die kandidaatlys waaruit die ontruimende lid oorspronklik benoem is; en

(b) wat die volgende bevoegde en beskikbare persoon op die lys is.

(2) ŉ Benoeming om ŉ vakature te vul, moet skriftelik aan die Speaker voorgelê word.

(3) Indien ŉ party wat in ŉ wetgewende liggaam verteenwoordig is, ontbind of ophou om te bestaan en die betrokke lede hul setels ontruim uit hoofde van item 23A(1), word die betrokke setels aan die oorblywende partye toegewys mutatis mutandis asof daardie setels ingevolge item 7 of 14, na gelang van die geval, verbeur is.".

13. Die invoeging van die volgende item na item 23:

"Bykomende grond vir verlies van lidmaatskap van wetgewende liggame

23A (1) 'nPersoon verbeur lidmaatskap van ŉ wetgewende liggaam waarop hierdie Bylae van toepassing is indien daardie persoon ophou om ŉ lid te wees van die party wat daardie persoon as ŉ lid van die wetgewende liggaam benoem het.

(2) Ondanks subitem (1) kan ŉ bestaande politieke party te eniger tyd sy naam verander.

(3) Binne ŉ redelike tyd nadat die nuwe Grondwet in werking getree het, kan ŉ Parlementswet ooreenkomstig artikel 76(1) van die nuwe Grondwet aangeneem word om hierdie item en item 23 te wysig om voorsiening te maak vir die wyse waarop dit vir ŉ lid van ŉ wetgewende liggaam wat ophou om ŉ lid te wees van die party wat daardie lid benoem het, moontlik sal wees om lidmaatskap van dié wetgewende liggaam te behou.

(4) ŉ Parlementswet bedoel in subitem (3) kan ook voorsiening maak vir—

(a) ŉ bestaande party om met ŉ ander party saam te smelt; of

(b) ŉ party om in meer as een party te onderverdeel".

14. Die skrapping van item 24.

15. Die wysiging van item 25–

(a) deur die omskrywing van "Kommissie" deur die volgende omskrywing te vervang: ""Kommissie' die Verkiesingskommissie bedoel in artikel 190 van die nuwe Grondwet;"; en

(b) deur die volgende omskrywing na die omskrywing van "nasionale lys" in te voeg: ""nuwe Grondwet' die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996;".

16. Die skrapping van item 26.

AANHANGSEL B

REGERING VAN NASIONALE EENHEID: NASIONALE SFEER

1. Artikel 84 van die nuwe Grondwet word geag die volgende bykomende subartikel te bevat:

"(3) Die President moet die Uitvoerende Adjunkpresidente raadpleeg–

(a) in die ontwikkeling en uitvoering van die beleid van die nasionale regering;

(b) in alle aangeleenthede met betrekking tot die bestuur van die Kabinet en die verrigting van die werksaamhede van die Kabinet;

(c) in die toewysing van werksaamhede aan die Uitvoerende Adjunkpresidente;

(d) voordat die President enige aanstelling kragtens die Grondwet of enige wetgewing doen, met inbegrip van die aanstelling van ambassadeurs of ander diplomatieke verteenwoordigers;

(e) voordat die President kommissies van ondersoek aanstel;

(f) voordat die President ŉ referendum uitroep; en

(g) voordat die President oortreders begenadig of grasie aan hulle verleen.".

2. Artikel 89 van die nuwe Grondwet word geag die volgende bykomende subartikel te bevat:

"(3) Subartikels (1) en (2) is ook op ŉ Uitvoerende Adjunkpresident van toepassing.".

3. Paragraaf (a) van artikel 90(1) van die nuwe Grondwet word geag soos volg te lui:

"(a) 'n Uitvoerende Adjunkpresident wat deur die President aangewys is;".

4. Artikel 91 van die nuwe Grondwet word geag soos volg te lui:

"Kabinet

91. (1) Die Kabinet bestaan uit die President, die Uitvoerende Adjunkpresidente en–

(a) hoogstens 27 Ministers wat lede van die Nasionale Vergadering is en wat ingevolge subartikels (8) tot (12) aangestel is; en

(b) hoogstens een Minister wat nie ŉ lid van die Nasionale Vergadering is nie en wat ingevolge subartikel (13) aangestel is, mits die President, handelende in oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die deelnemende partye, die aanstelling van so ŉ Minister dienstig ag.

(2) Elke party wat minstens 80 setels in die Nasionale Vergadering het, is daarop geregtig om ŉ Uitvoerende Adjunkpresident uit die geledere van die Vergadering aan te wys.

(3) Indien geen party nie of slegs een party 80 of meer setels in die Vergadering het, is die party wat die grootste getal setels het en die party wat die tweede grootste getal setels het, elk daarop geregtig om een Uitvoerende Adjunkpresident uit die geledere van die Vergadering aan te wys.

(4) By sy of haar aanwysing kan ŉ Uitvoerende Adjunkpresident kies om as lid van die Vergadering aan te bly of om op te hou om lid van die Vergadering te wees.

(5) ŉ Uitvoerende Adjunkpresident kan die bevoegdhede uitoefen en moet die werksaamhede verrig wat kragtens die Grondwet by die amp van Uitvoerende Adjunkpresident berus of wat deur die President aan daardie amp toegewys is.

(6) ŉ Uitvoerende Adjunkpresident beklee die amp–

- (a) tot 30 April 1999 tensy hy of sy deur die party wat ingevolge subartikels (2) en (3) geregtig is om die aanwysing te doen, vervang of teruggeroep word; of
- (b) totdat die persoon wat na ŉ verkiesing van die Nasionale Vergadering wat voor 30 April 1999 gehou word, as President verkies word, die amp aanvaar.

(7) 'n Vakature in die amp van Uitvoerende Adjunkpresident kan gevul word deur die party wat daardie Adjunkpresident aangewys het.

(8) ŉ Party wat minstens 20 setels in die Nasionale Vergadering het en wat besluit het om aan die regering van nasionale eenheid deel te neem, is geregtig op die toekenning aan hom van een of meer van die Kabinetsportefeuljes ten opsigte waarvan Ministers bedoel in subartikel (1)(a) aangestel staan te word, in verhouding tot die getal setels wat die party in die Vergadering het teenoor die getal setels wat die ander deelnemende partye het.

(9) Kabinetsportefeuljes word aan die onderskeie deelnemende partye toegeken ooreenkomstig die volgende formule:

- (a) 'n Kwota setels per portefeulje word bepaal deur die totale getal setels in die Nasionale Vergadering wat die deelnemende partye gesamentlik het, te deel deur die getal portefeuljes ten opsigte waarvan Ministers bedoel in subartikel (1)(a) aangestel staan te word, plus een.
- (b) Die resultaat, met weglating van derde en daaropvolgende desimale breuke, as daar is, is die kwota setels per portefeulje.
- (c) Die getal portefeuljes wat aan ŉ deelnemende party toegeken moet word, word bepaal deur die totale getal setels wat daardie party in die Nasionale Vergadering het, te deel deur die kwota in paragraaf (b)

bedoel.

(d) Die resultaat dui, behoudens paragraaf (e), die getal portefeuljes aan wat aan daardie party toegeken moet word.

(e) Waar die toepassing van bogenoemde formule ŉ surplus oplewer wat nie opgeneem word deur die getal portefeuljes wat aan ŉ party toegeken is nie, ding so ŉ surplus mee met ander soortgelyke surplusse wat aan ŉ ander party of partye toeval, en ŉ portefeulje of portefeuljes wat nog nie toegeken is nie, word in volgorde van die hoogste surplus aan die betrokke party of partye toegeken.

(10) Die President moet na oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die deelnemende partye –

(a) die spesifieke portefeuljes bepaal wat aan die onderskeie deelnemende partye toegeken moet word ooreenkomstig die getal portefeuljes wat ingevolge subartikel (9) aan hulle toegeken is;

(b) ten opsigte van elke sodanige portefeulje ŉ lid van die Nasionale Vergadering wat ŉ lid is van die party waaraan die portefeulje kragtens paragraaf (a) toegeken is, aanstel as die Minister wat vir daardie portefeulje verantwoordelik is;

(c) indien dit vir die doeleindes van die Grondwet of in die belang van goeie regering nodig word, ŉ bepaling kragtens paragraaf (a) behoudens subartikel (9) wysig;

(d) ŉ aanstelling kragtens paragraaf (b) beëindig–

(i) indien die President daartoe versoek word deur die leier van die party waarvan die betrokke Minister ŉ lid is; of

(ii) indien dit vir die doeleindes van die Grondwet of in die belang van goeie regering nodig word; of

(e) wanneer nodig, behoudens paragraaf (b) ŉ vakature in die amp van Minister vul.

(11) Subartikel (10) moet toegepas word in die gees beliggaam in die begrip van ŉ regering van nasionale eenheid, en die President en die ander betrokke funksionarisse moet by die toepassing van daardie subartikel poog om te alle tye konsensus te bereik: Met dien verstande dat indien konsensus nie bereik kan word nie oor–

(a) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (a), (c) of (d)(ii) van daardie subartikel bedoel, die President se besluit die deurslag gee;

(b) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (b), (d)(i) of (e) van daardie subartikel bedoel wat ŉ persoon raak wat nie ŉ lid van die President se party is nie, die besluit van die leier van die party waarvan daardie persoon ŉ lid is, die deurslag gee; en

(c) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (b) of (e) van daardie subartikel bedoel wat ŉ persoon raak wat ŉ lid van die President se party is, die President se besluit die deurslag gee.

(12) Indien ŉ bepaling van portefeuljetoekennings kragtens subartikel (10)(c) gewysig word, ontruim die betrokke Ministers hul portefeuljes, maar kan hulle, waar toepaslik, weer aangestel word in ander portefeuljes wat ingevolge die gewysigde bepaling aan hulle onderskeie partye toegeken word.

(13) Die President moet–

(a) in oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die deelnemende partye–

(i) 'n spesifieke portefeulje bepaal vir ŉ Minister bedoel in subartikel (1)(b) indien dit nodig word na aanleiding van ŉ besluit van die President kragtens daardie subartikel;

(ii) ten opsigte van daardie portefeulje ŉ persoon wat nie ŉ lid van die Nasionale Vergadering is nie, aanstel as die Minister wat vir daardie portefeulje verantwoordelik is; en

(iii) indien nodig, ŉ vakature ten opsigte van daardie portefeulje vul; of

(b) na oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die deelnemende partye ŉ aanstelling kragtens paragraaf (a) beëindig indien dit vir die doeleindes van die Grondwet of in die belang van goeie regering nodig word.

(14) Die President of, indien die President so ŉ opdrag gee, ŉ Uitvoerende Adjunkpresident sit op vergaderings van die Kabinet voor: Met dien verstande dat die Uitvoerende Adjunkpresidente om die beurt op vergaderings van die Kabinet voorsit tensy die behoeftes van regering en die gees wat in die begrip van ŉ regering van nasionale eenheid beliggaam is, ŉ ander reëling verg.

(15) Die Kabinet funksioneer met inagneming van die konsensus-soekende gees wat in die begrip van ŉ regering van nasionale eenheid beliggaam is, asook van die behoefte aan doeltreffende regering.".

5. Artikel 93 van die nuwe Grondwet word geag soos volg te lui:

"Aanstelling van Adjunkministers

93. (1) Die President kan, na oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die partye wat aan die Kabinet deelneem, adjunkministersposte instel.

(2) ŉ Party is geregtig op die toekenning aan hom van een of meer adjunkministersposte in dieselfde verhouding as die waarin en volgens dieselfde formule as die waarvolgens portefeuljes in die Kabinet toegeken word.

(3) Die bepalings van artikel 91(10) tot (12) is met die nodige veranderings ten opsigte van Adjunkministers van toepassing, en by sodanige toepassing word ŉ verwysing in daardie artikel na ŉ Minister of ŉ portefeulje uitgelê as ŉ verwysing na onderskeidelik ŉ Adjunkminister of ŉ adjunkministerspos.

(4) Indien ŉ persoon aangestel word as die Adjunkminister van ŉ portefeulje wat aan ŉ Minister toevertrou is–

(a) moet daardie Adjunkminister namens die betrokke Minister enige van die bevoegdhede uitoefen en werksaamhede verrig wat ingevolge enige wetgewing of andersins aan daardie Minister opgedra is en wat daardie Minister, behoudens die voorskrifte van die President, aan daardie Adjunkminister opdra; en

(b) word ŉ verwysing in enige wetgewing na daardie Minister, uitgelê ook as ŉ verwysing na die Adjunkminister handelende uit hoofde van ŉ opdrag kragtens paragraaf (a) deur die Minister namens wie daardie Adjunkminister optree.

(5) Wanneer ŉ Adjunkminister afwesig is of om die een of ander rede nie in staat is om enige van die bevoegdhede of werksaamhede van die amp uit te oefen of te verrig nie, kan die President ŉ ander Adjunkminister of enige ander persoon aanstel om in die plek van genoemde Adjunkminister op te tree, hetsy in die algemeen hetsy om ŉ bepaalde bevoegdheid uit te oefen of werksaamheid te verrig.".

6. Artikel 96 van die nuwe Grondwet word geag die volgende bykomende subartikels te bevat:

"(3) Ministers is afsonderlik teenoor die President en teenoor die Nasionale Vergadering aanspreeklik vir die administrasie van hul portefeuljes, en al die lede van die Kabinet is dienooreenkomstig gesamentlik aanspreeklik vir die verrigting van die

werksaamhede van die nasionale regering en vir die beleid daarvan.

(4) Ministers moet hul portefeuljes administreer ooreenkomstig die beleid deur die Kabinet bepaal.

(5) Indien ŉ Minister versuim om die portefeulje ooreenkomstig die beleid van die Kabinet te administreer, kan die President die betrokke Minister aansê om die administrasie van die portefeulje met daardie beleid in ooreenstemming te bring.

(6) Indien die betrokke Minister versuim om aan ŉ aansegging van die President kragtens subartikel (5) te voldoen, kan die President die Minister van sy of haar amp onthef–

(a) in die geval van ŉ Minister in artikel 91(1)(a) bedoel, na oorleg met die Minister en, indien die Minister nie ŉ lid van die President se party is of nie die leier van ŉ deelnemende party is nie, ook na oorleg met die leier van daardie Minister se party; of

(b) in die geval van ŉ Minister in artikel 91(1)(b) bedoel, na oorleg met die Uitvoerende Adjunkpresidente en die leiers van die deelnemende partye.".

AANHANGSEL C

REGERING VAN NASIONALE EENHEID: PROVINSIALE SFEER

1. Artikel 132 van die nuwe Grondwet word geag soos volg te lui:

"Uitvoerende Rade

132 (1) Die Uitvoerende Raad van 'n provinsie bestaan uit die Premier en hoogstens tien lede ooreenkomstig hierdie artikel deur die Premier aangestel.

(2) 'n Party wat minstens tien persent van die setels in 'n provinsiale wetgewer het en wat besluit het om aan die regering van nasionale eenheid deel te neem, is geregtig op die toekenning aan hom van een of meer van die portefeuljes in die Uitvoerende Raad in verhouding tot die getal setels wat die party in die wetgewer het teenoor die getal setels wat die ander deelnemende partye het.

(3) Portefeuljes in die Uitvoerende Raad moet aan die onderskeie deelnemende partye toegeken word ooreenkomstig dieselfde formule as dié wat in artikel 91(9) uiteengesit word, en by die toepassing van daardie formule word 'n verwysing in daardie artikel na–

(a) die Kabinet, as 'n verwysing na 'n Uitvoerende Raad uitgelê;

(b) 'n Minister, as 'n verwysing na 'n lid van 'n Uitvoerende Raad uitgelê; en

(c) die Nasionale Vergadering, as 'n verwysing na die provinsiale wetgewer uitgelê.

(4) Die Premier van 'n provinsie moet na oorleg met die leiers van die deelnemende partye–

(a) die spesifieke portefeuljes bepaal wat aan die onderskeie deelnemende partye toegeken moet word ooreenkomstig die getal portefeuljes wat ingevolge subartikel (3) aan hulle toegeken is;

(b) ten opsigte van elke sodanige portefeulje 'n lid van die provinsiale wetgewer wat 'n lid is van die party waaraan daardie portefeulje kragtens paragraaf (a) toegeken is, aanstel as die lid van die Uitvoerende Raad wat vir daardie portefeulje verantwoordelik is;

(c) indien dit vir die doeleindes van die Grondwet of in die belang van goeie regering nodig word, 'n bepaling kragtens paragraaf (a) behoudens subartikel (3) wysig;

(d) 'n aanstelling kragtens paragraaf (b) beëindig–

(i) indien die Premier daartoe versoek word deur die leier van die party waarvan die betrokke lid van die Uitvoerende Raad 'n lid is; of

(ii) indien dit vir die doeleindes van die Grondwet of in die belang van goeie regering nodig word; of

(e) wanneer nodig, behoudens paragraaf (b) ŉ vakature in die amp van ŉ lid van die Uitvoerende Raad vul.

(5) Subartikel (4) moet toegepas word in die gees beliggaam in die begrip van ŉ regering van nasionale eenheid, en die Premier en die ander betrokke funksionarisse moet by die toepassing van daardie subartikel poog om te alle tye konsensus te bereik: Met dien verstande dat indien konsensus nie bereik kan word nie oor–

(a) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (a), (c) of (d)(ii) van daardie subartikel bedoel, die Premier se besluit die deurslag gee;

(b) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (b), (d)(i) of (e) van daardie subartikel bedoel wat ŉ persoon raak wat nie ŉ lid van die Premier se party is nie, die besluit van die leier van die party waarvan daardie persoon ŉ lid is, die deurslag gee; en

(c) die uitoefening van ŉ bevoegdheid in paragraaf (b) of (e) van daardie subartikel bedoel wat ŉ persoon raak wat ŉ lid van die Premier se party is, die Premier se besluit die deurslag gee.

(6) Indien ŉ bepaling van portefeuljetoekennings kragtens subartikel (4)(c) gewysig word, ontruim die betrokke lede hul portefeuljes, maar kan hulle, waar toepaslik, weer aangestel word in ander portefeuljes wat ingevolge die gewysigde bepaling aan hulle onderskeie partye toegeken word.

(7) Die Premier van die provinsie moet op vergaderings van ŉ Uitvoerende Raad voorsit.

(8) ŉ Uitvoerende Raad moet funksioneer met inagneming van die konsensus-soekende gees wat in die begrip van ŉ regering van nasionale eenheid beliggaam is, asook van die behoefte aan doeltreffende regering.”.

2. Artikel 136 van die nuwe Grondwet word geag die volgende bykomende subartikels te bevat:

“(3) Lede van Uitvoerende Rade is afsonderlik teenoor die Premier en die provinsiale wetgewer aanspreeklik vir die administrasie van hulle portefeuljes, en al die lede van die Uitvoerende Raad is dienooreenkomstig gesamentlik aanspreeklik vir die verrigting van die werksaamhede van die provinsiale regering en vir die beleid daarvan.

(4) Lede van Uitvoerende Rade moet hulle portefeuljes administreer ooreenkomstig die beleid deur die Raad bepaal.

(5) Indien ŉ lid van ŉ Uitvoerende Raad versuim om die portefeulje ooreenkomstig die beleid van die Raad te administreer, kan die Premier die betrokke lid aansê om die administrasie van die portefeulje met daardie beleid in ooreenstemming te bring.

(6) Indien die betrokke lid versuim om aan ŉ aansegging van die Premier kragtens subartikel (5) te voldoen, kan die Premier die lid van sy of haar amp onthef na oorleg met die lid, en indien die lid nie ŉ lid van die Premier se party of nie die leier van ŉ deelnemende party is nie, ook na oorleg met die leier van daardie lid se party.".

AANHANGSEL D

STAATSADMINISTRASIE EN VEILIGHEIDSDIENSTE: WYSIGINGS VAN ARTIKELS VAN DIE VORIGE GRONDWET

1. Die wysiging van artikel 218 van die vorige Grondwet–

(a) deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang;

"(1) Behoudens die voorskrifte van die Minister van Veiligheid en Sekuriteit is die Nasionale Kommissaris verantwoordelik vir–";

(b) deur paragraaf (b) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang: "(b) die aanstelling van provinsiale kommissarisse;";

(c) deur paragraaf (d) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(d) die ondersoek en voorkoming van georganiseerde misdaad of misdaad wat nasionale ondersoek en voorkoming of deskundige vaardighede vereis;"; en

(d) deur paragraaf (k) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(k) die instelling en instandhouding van ŉ nasionale polisie-eenheid vir openbare orde, wat ter ondersteuning en op versoek van die Provinsiale Kommissaris ontplooi kan word;".

2. Die wysiging van artikel 219 van die vorige Grondwet deur in subartikel (1) die woorde wat paragraaf (a) voorafgaan deur die volgende woorde te vervang:

"(1) Behoudens artikel 218(1) is ŉ Provinsiale Kommissaris verantwoordelik vir–".

3. Die wysiging van artikel 224 van die vorige Grondwet deur die voorbehoudsbepaling by subartikel (2) deur die volgende voorbehoudsbepaling te vervang:

"Met dien verstande dat hierdie subartikel ook van toepassing is op lede van enige gewapende mag wat sy personeellys voorgelê het na die inwerkingtreding van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993 (Wet 200 van 1993), maar voor die aanname van die nuwe grondwetlike teks soos in artikel 73 van daardie Grondwet beoog, indien die politieke organisasie onder wie se gesag en beheer so ŉ mag is of waarmee hy geassosieer is en wie se oogmerke hy bevorder wel aan die Uitvoerende Oorgangsraad of wel aan die eerste verkiesing van die Nasionale Vergadering en die provinsiale wetgewers kragtens genoemde Grondwet deelgeneem het.".

4. Die wysiging van artikel 227 van die vorige Grondwet deur subartikel (2) deur die volgende subartikel te vervang:

"(2) Die Nasionale Weermag moet sy bevoegdhede uitoefen en sy werksaamhede verrig uitsluitlik in die nasionale belang ingevolge Hoofstuk 11 van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996.".

5. Die wysiging van artikel 236 van die vorige Grondwet–

(a) deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

"(1) 'n Staatsdiens, staatsdepartement, administrasie of veiligheidsdiens wat onmiddellik voor die inwerkingtreding van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (hieronder "die nuwe Grondwet" genoem), regeringswerksaamhede verrig het, bly ingevolge die wetgewing wat daarop van toepassing is, funksioneer totdat dit afgeskaf word of geïnkorporeer word in of geïntegreer word met enige toepaslike instelling of gerasionaliseer of gekonsolideer word met enige ander instelling.";

(b) deur subartikel (6) deur die volgende subartikel te vervang:

"(6) (a) Die President kan ŉ kommissie aanstel om die sluiting of wysiging van ŉ kontrak, die aanstelling of bevordering, of die toekenning van ŉ beding of voorwaarde van diens of ander voordeel, wat tussen 27 April 1993 en 30 September 1994 geskied het ten opsigte van ŉ persoon bedoel in subartikel (2) of ŉ klas van sodanige persone, te hersien.

(b) Die kommissie kan ŉ kontrak, aanstelling, bevordering of toekenning tersyde stel of wysig indien dit in die omstandighede van die geval nie behoorlik geskied het nie of nie geregverdig kan word nie."; en

(c) deur "hierdie Grondwet", waar dit ook al in artikel 236 voorkom, deur "die nuwe Grondwet" te vervang.

6. Die wysiging van artikel 237 van die vorige Grondwet–

(a) deur paragraaf (a) van subartikel (1) deur die volgende paragraaf te vervang:

"(a) Die rasionalisering van alle instansies bedoel in artikel 236(1), uitgesonderd militêre magte bedoel in artikel 224(2), gaan na die inwerkingtreding van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996, voort ten einde–

(i) 'n doeltreffende administrasie in die nasionale regeringsfeer in te stel om met aangeleenthede binne die regsbevoegdheid van die nasionale sfeer te handel; en

(ii) ŉ doeltreffende administrasie vir elke provinsie in te stel om met

aangeleenthede binne die regsbevoegdheid van elke provinsiale regering te handel"; en

(b) deur subparagraaf (i) van subartikel (2)(a) deur die volgende subparagraaf te vervang:

"(i) instellings bedoel in artikel 236(1), uitgesonderd militêre magte, berus by die nasionale regering, wat daardie verantwoordelikheid in samewerking met die provinsiale regerings uitoefen;".

7. Die wysiging van artikel 239 van die vorige Grondwet deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

"(4) Behoudens en ooreenkomstig enige toepaslike wet, gaan die bates, regte, pligte en verpligtinge van alle magte bedoel in artikel 224(2) oor op die Nasionale Weermag ooreenkomstig die voorskrifte van die Minister van Verdediging.".

BYLAE 6A

[Bylae 6A ingevoeg by a. 6 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003 en herroep by a. 6 van die Veertiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008.]

BYLAE 6B

[Bylae 6B, voorheen Bylae 6A, ingevoeg by a. 2 van die Agtste Wysigingswet op die Grondwet van 2002, gewysig by a. 5 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003, hernommer by a. 6 van die Tiende Wysigingswet op die Grondwet van 2003 en herroep by a. 5 van die Vyftiende Wysigingswet op die Grondwet van 2008.]

BYLAE 7

WETTE HERROEP

Nommer en jaar van Wet	**Titel**
Wet 200 van 1993	Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1993
Wet 2 van 1994	Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 3 van 1994	Tweede Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 13 van 1994	Derde Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 14 van 1994	Vierde Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 24 van 1994	Sesde Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 29 van 1994	Vyfde Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1994
Wet 20 van 1995	Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1995
Wet 44 van 1995	Tweede Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1995
Wet 7 van 1996	Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996
Wet 26 van 1996	Derde Wysigingswet op die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996

INDEKS

(Neem kennis: die syfers na die inskrywings verwys na afdelingsnommers)

Befondsing vir politieke partye, 236
Begroting, 215
Burgerskap, 3
Finansiële en Fiskale Kommissie, 220 - 222
Finansies, Nasionaal, 213, 214, 216, 217
Finansies, Provinsiaal en plaaslik, 226 - 230
Handves van Regte —
    Afdwinging van regte, 38
    Arbeidsverhoudinge, 23
    Behuising, 26
    Beperking van regte, 36
    Burgerskap, 20
    Eiendom, 25
    Gearresteerde, aangehoue en beskuldigde persone, 35
    Gelykheid, 9
    Gesondheidsorg, voedsel, water en maatskaplike sekerheid, 27
    Kinders, 28
    Kultuur-, godsdiens- en taalgemeenskappe, 31
    Lewe, 11
    Menswaardigheid, 10
    Noodtoestande, 37
    Omgewing, 24
    Onderwys, 29
    Politieke regte, 19
    Privaatheid, 14
    Regverdige administratiewe optrede, 33
    Slawerny, knegskap en dwangarbeid, 13
    Taal en kultuur, 30
    Toegang tot howe, 34
    Toegang tot inligting, 32

Toepassing, 8
Uitleg, 39
Vergadering, betoging, linievorming en petisie, 17
Vryheid en sekerheid van die persoon, 12
Vryheid van assosiasie, 18
Vryheid van bedryf, beroep en professie, 22
Vryheid van beweging en verblyf, 21
Vryheid van godsdiens, oortuiging en mening, 15
Vryheid van uitdrukking, 16
Howe—
Bevoegdhede van howe in grondwetlike aangeleenthede, 172
Hoër Howe, 169
Hoogste Hof van Appèl, 168
Konstitusionele Hof, 167
Landdroshowe en ander howe, 170
Intelligensie, 209, 210
Kabinet, 91 - 99, 101, 102
Kommissie vir die Bevordering en Beskerming van die Regte van Kultuur-, Godsdiens- en Taalgemeenskappe, 181, 185, 186
Kommissie vir Geslagsgelykheid, 181, 187
Menseregtekommissie, 181, 184
Munisipaliteite, 151 - 164
Nasionale lied, 4
Nasionale Raad van Provinsies—
Besluite, 65
Bevoegdhede, 68
Deelname deur verteenwoordigers van plaaslike regering, 67
Getuienis of inligting voor Nasionale Raad, 69
Partydeelname aan provinsiale afvaardigings, Bylae 3, Deel B
Publieke toegang, 72
Samestelling, 60
Toewysing van afgevaardigdes, 61
Vaste afgevaardigdes, 62

Nasionale Vergadering—
- Besluite, 53
- Bevoegdhede, 55
- Getuienis of inligting voor Nasionale Vergadering, 56
- Publieke toegang, 59
- Samestelling en verkiesing, 46

Onafhanklike Owerheid om die Uitsaaiwese te Reguleer, 192
Openbare Administrasie, 195
Openbare Beskermer, 181, 182
Oppergesag van Grondwet, 2
Ouditeur-generaal, 181, 188
Parlement, 42
Plaaslike regering, 152, 163
Polisie, 205 - 208
Premiers, 127 - 130
President, 83 - 89
Provinsiale grondwette, 142 - 121
Provinsiale wetgewers, 104 - 121 —
- Aansoek by Konstitusionele Hof deur lede, 122
- Publieke toegang, 118
- Vaste afgevaardigdes se regte, 113

Provinsies, 103
Regering van samewerking, 41
Regsprekende gesag, 165
Regstelsel, 166
Regterlike beamptes, 174 - 177
Regterlike Dienskommissie, 178
Sekuriteitsdienste, 198, 199
Selfbeskikking, 235
Sentrale Bank, 223 - 225
Staatsdiens, 197
Staatsdienskommissie, 196
Tale, 6
Tradisionele leiers, 211, 212

Uitvoerende gesag—
    die provinsies, 125
    die republiek, 85
Uitsaaiwese, Onafhanklike Owerheid om dit te reguleer, 181, 192
Uitvoerende Rade, provinsiaal, 132 -141
Verkiesingskommissie, 181, 190, 191
Verkiesingsprosedures vir Grondwetlike Ampsdraers, Bylae 3, Deel A
Vervolgingsgesag, 179
Vlag, 5
Volkereg, 231 - 233
Weermag, 200 - 204
Wetgewende gesag, 43, 44
Wetgewing, 73 - 82
Wetsteenstrydighede, 146 - 150